

Utlåtande 2003:107 RIII (Dnr 312-1242/2000)

Utredning av möjligheterna att bygga nya bostäder och arbetslokaler om E 18 vid Järvafältet läggs i tunnel

Motion av Rebwar Hassan m.fl. (mp) (2000:61)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion 2000:61 av Rebwar Hassan m.fl. (mp) anses besvarad
med vad föredragande borgarråd anför i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Roger Mogert anför följande.

Motionens innehåll

Rebwar Hassan m.fl. (mp) framhåller i sin motion (2000:61), *bilaga 2*, att den lokala opinionen som kräver en tunnel bör få detta alternativ ordentligt utrett innan beslut tas beträffande alternativen tunnel eller ytläge. Motionärerna anser att en utbyggnad av väg E18 i ytläge skulle medföra en social delning av norra och södra Järva. Genom att bygga bostäder och lokaler förbättras möjligheten till integration och att skapa arbeten. Motionärerna vill klarlägga möjligheterna för ungdomar i Tensta/Rinkeby, studenter och anställda i Kista att finna bostäder. De önskar även att beräkningar görs för vilka mervärden som kan skapas om E18 överdäckas och marken på och runt en överdäckning används och bebyggs.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar utreda vilken potential för utbyggnad av bostäder och arbetslokaler som finns i nuvarande E 18 inklusive vilka inkomster för staden en sådan lösning skulle kunna ge.

Remisser

Motionen remitterades för synpunkter till stadsledningskontoret (SLK), gatu- och fastighetsnämnden (GFN), stadsbyggnadsnämnden (SbN) samt till stadsdelsnämnderna i Spånga-Tensta och Rinkeby.

SLK, GFN och SbN konstaterar att beslut fattats i GFN och SbN att ett ombyggnadsalternativ med E18 i ytläge ska ligga till grund för fortsatt planarbete. Beslutet baserades på redan gjorda omfattande utredningar där man kom fram till att ytalternativet kan ges en utformning som är miljö- och trafikmässigt acceptabel.

GFN och SbN ställer sig bakom tanken på att uppföra nya bostäder och lokaler i Tensta och Rinkeby. Inom ramen för planarbetet studeras överdäckning med bebyggelse på två ställen av E18/Hjulstavägen. E18 är på aktuell sträcka primärled för transporter med farligt gods varför riskbedömningar, särskilda konstruktionslösningar och tillkommande kostnader med anledning av detta ska studeras.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd betonar behovet av bostäder och arbetsplatser i området. Det är emellertid nämndens mening att den utredning som motionärerna efterfrågar skulle försena projektet avsevärt då planeringsförutsättningarna nu är givna. Nämnden avstyrker därför motionens förslag. Rinkeby stadsdelsnämnd har inga synpunkter på motionen eftersom SBN redan fattat beslut i ärendet. Nämnden kommer att arbeta utifrån detta beslut och för att den fortsatta planläggningen av E18 gynnar Rinkeby på bästa sätt.

Mina synpunkter

Jag håller med motionären om att det är angeläget att öka tillgängligheten till Järvafältet, speciellt från Tensta och Rinkeby. Som det ser ut idag är tillgängligheten till Järvafältet relativt dålig även för de som bor bara på andra sidan vägen. Jag anser emellertid att frågan om olika alternativ för väg E18 är tillräckligt utredd och belyst.

De planerade överdäckningarna öppnar en 600 meter bred kontakt mellan bostadsområdena och fältet. Det finns också planer i Sundbyberg på att göra en överdäckning på mellan det planerade nya bostadsområdet i Stora Ursvik och Rinkeby.

Det finns även ett stort behov av fler bostäder och lokalytor i området. Därför planeras nu att bebygga överdäckningarna med framför allt bostadshus, samt lokaler vid tunnelmynningarna.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Viviann Gunnarsson* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. påbörja en omförhandling av avtalet med vägverket i syfte att utforma E18-projektet i enlighet med tunnelalternativet
3. därutöver anför följande.

Bland de boende i områdena Hjulsta-Tensta-Rinkeby finns ett starkt önskemål om att E18 läggs i en tunnel vid en ombyggnad av vägen. Det är av stor vikt för att minska buller och barriäreffekter samt för att öka samhörigheten mellan södra och norra Järvafältet. Det är också av stor vikt för att höja statusen på dessa områden. En tunnelläggnings av E18 skulle öppna upp möjligheten för byggande av bostäder och arbetsplatser vid randen till ett kommande naturreservat på Järvafältet, vilket kan ha en mycket positiv effekt på integrationsprocessen i dessa områden.

Många av de boende i Hjulsta-Tensta-Rinkeby anser det vara djupt orättvist att miljardbelopp spenderas på projekt för att minska trafikbuller och vägars barriäreffekter i innerstan och andra delar av staden där medelinkomsten i genomsnitt är betydligt högre och där andelen invandrare är betydligt lägre. Det är inte acceptabelt att beslut om åtgärder för att minska buller och andra störningar varierar beroende på vilken sammansättning de boende har.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Margareta Olofsson* (v) enligt följande.

Staden har beslutat att E18 skall byggas i ytläge. Därmed har en kraftig lokal opinion desavouerats och ett tillfälle att tillskapa stora mervärden för ett ytterstadsområde gått förlorade. Vid en jämförelse med innerstadsprojekt som Norra och Södra Länken kan vi konstatera att människor och miljö vid Norra Järva inte åtnjuter samma ekonomiska, sociala eller politiska hänsynstagande som den innerstadsnära befolkningen.

Beslutet att lägga E18 i ytläge är därför ett uttryck för den rådande klasstrukturen i samhället och är därmed också segregering på ett strukturellt plan.

Vänsterpartiet beklagar att staden inte ens utrett motionens innehåll.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion 2000:61 av Rebwar Hassan m.fl. (mp) anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför i detta utlåtande.

Stockholm den 24 september 2003

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Roger Mogert

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Christopher Ödmann* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Rebwar Hassan m.fl. (mp) framhåller i sin motion (2000:61), bilaga 2, att den lokala opinionen som kräver en tunnel bör få detta alternativ ordentligt utrett innan beslut tas beträffande alternativen tunnel eller ytläge. Motionärerna anser att en utbyggnad av väg E18 i ytläge skulle medföra en social delning av norra och södra Järva. Genom att bygga bostäder och lokaler förbättras möjligheten till integration och att skapa arbeten. Motionärerna vill klarlägga möjligheterna för ungdomar i Tensta/Rinkeby, studenter och anställda i Kista att finna bostäder. De önskar även att beräkningar görs för vilka mervärden som kan skapas om E18 överdäckas och marken på och runt en överdäckning används och bebyggs.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar utreda vilken potential för utbyggnad av bostäder och arbetslokaler som finns i nuvarande E 18 inklusive vilka inkomster för staden en sådan lösning skulle kunna ge.

REMISSER

Motionen remitterades för synpunkter till stadsledningskontoret (SLK), gatu- och fastighetsnämnden (GFN), stadsbyggnadsnämnden (SbN) samt till stadsdelsnämnderna i Spånga-Tensta och Rinkeby.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 30 januari 2001 har i huvudsak följande lydelse.

SLK anser att motionen bör anses besvarad med vad som anförs i tjänsteutlåtandet.

GFN och SBN beslutade den 4 december 2000 att ytalternativet ska ligga till grund för fortsatt planläggning av E18 sträckan Hjulsta-Kista. Beslutet baserades på redan gjorda omfattande utredningar där man kom fram till att ytalternativet kan ges en utformning som är miljö- och trafikmässigt acceptabel. Tunnelalternativet beräknas ge en merkostnad om 1100 mnkr. Möjligheten till ny bebyggelse på eller invid vägen kommer också att studeras. Härmed kan de positiva effekterna av ny byggnation i området, som motionären framhåller, eventuellt tillgodoses även i ytalternativet.

Gatu- och fastighetsnämnden beslöt den 3 april 2001 att besvara kommunstyrelsens remiss av motionen med gatu- och fastighetskontorets utlåtande.

Reservation anfördes av *Hamid Mosavi-Porasl m.fl. (v), bilaga 1.*

Reservation anfördes av *Per Bolund* (mp), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Anders Broberg m.fl.* (kd), bilaga 1.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 april 2001 rörande motionen av *Rebwar Hassan m.fl.* (mp) har i huvudsak följande lydelse.

Gatu- och fastighetskontorets synpunkter

Beslut beträffande principer för ombyggnad av E 18 Hjulsta – Ulriksdal togs i Gatu- och fastighetsnämnden på ett extra möte den 4 december 2000, då gatu- och fastighetskontorets förslag godkändes. Detta innebär att ombyggnaden kommer att göras enligt det bearbetade och modifierade ytalternativet, som kan kompletteras med överdäckning av vissa partier och att tunnelalternativet har avförts. Det modifierade ytalternativet får anses fullt acceptabelt ur trafik- och miljösynpunkt och ger avsevärda förbättringar i förhållande till dagens situation. Ytalternativet torde inrymmas i Vägverkets ekonomiska plan och är det enda som från planerings- och projekteringssynpunkt kan genomföras tidsmässigt enligt Vägverkets flerårsplan, d.v.s. med en byggstart år 2003.

Gatu- och fastighetskontoret ställer sig bakom tanken att uppföra nya bostäder och lokaler i Tensta och Rinkeby. Inom ramen för stadsbyggnadskontorets pågående detaljplanearbete studeras möjligheterna till och konsekvenserna av överdäckning på tre ställen av Hjulstavägen/ E18. På två ställen, vid Tensta vattentorn och vid Rinkebystråket, studeras möjligheten att uppföra bebyggelse på överdäckningarna. Inledande studier visar en möjlig exploatering på sammanlagt upp till ca 65 000 kvm BTA. Bebyggelse på och intill däckets bör anpassas till platsen så att den på ett naturligt sätt ansluter till både befintlig bebyggelse och Järnvägsfältet.

E18 är på aktuell sträcka primärled för transport av farligt gods. Vid uppförande av ny bebyggelse ska då, enligt länsstyrelsen, särskild hänsyn tas till riskfrågan. Detta torde innebära att speciella lösningar krävs för däckets och bebyggelsens konstruktion och utformning. Vägverket har fått gatu- och fastighetskontorets uppdrag att utreda riskbilden, konstruktionslösningar och eventuella kostnader.

Stadsbyggnadsnämnden beslöt den 3 april 2001 att överlämna och åberopa stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Dick Urban Vestbro* (v), *Cecilia Obermüller* (mp) och *Lennart Tonell* (sp), till förmån för deras gemensamma förslag till beslut, bilaga 1.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 februari 2001 rörande motionen av Rebwar Hassan m.fl. (mp) innehåller identiska synpunkter som gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade den 14 februari 2001 att som svar på remissen överlämna och åberopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Rebwar Hassan* (mp), bilaga 1.

Reservation anfördes av *Sirkka-Liisa Hedström m.fl.* (v), bilaga 1.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 januari 2001 rörande motionen av Rebwar Hassan m.fl. (mp) har i huvudsak följande lydelse.

I maj 2000 besvarade stadsdelsnämnden en remiss av en skrivelse om utvecklingsmöjligheter i Kista, Tensta och Rinkeby av Annika Billström (s). Stadsdelsnämnden var då i sitt svar på skrivelsen positiv till att kombilera en ombyggnad av den aktuella vägsträckan med uppförande av bostäder och arbetsplatser. Nämnden ställde sig dock frågande till en ny utredning som återigen skulle förtydliga om 2000 beslutade GFN respektive SBN om att gå vidare i planeringsarbetet för E 18 ombyggnad förbi Hjulsta, Tensta och Rinkeby. Planeringen går vidare utifrån att vägen dras i ytläge med överdäckningar. Det är förvaltningens uppfattning att den utredning som motionärerna efterfrågar skulle försena projektet avsevärt då planeringsförutsättningarna nu är givna. Nämnden avstyrker därför motionens förslag.

Rinkeby stadsdelsnämnd beslutade den 25 januari 2001 att som svar på remissen överlämna och åberopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Zeliha Dagli* (v) med stöd av ersättaren *Lennart Johansson* (mp), bilaga 1.

Rinkeby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 januari 2001 rörande motionen av Rebwar Hassan m.fl. (mp) har i huvudsak följande lydelse.

Rinkeby stadsdelsförvaltning har inga synpunkter på motionen eftersom SBN redan fattat beslut i ärendet. Förvaltningen kommer att arbeta utifrån detta beslut och för att den fortsatta planläggningen av E18 gynnar Rinkeby på bästa sätt.

RESERVATIONER M.M.

Gatu- och fastighetsnämnden

Reservation anfördes av Hamid Mosavi-Porasl m.fl. (v) enligt följande.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar

- att till kommunstyrelsen överlämna kontorets tjänsteutlåtande, samt
- att anförda följande:

Det s.k. modifierade ytalternativ som av gatu- och fastighetsnämndens majoritet förordats som ombyggnadsalternativ för E 18 är olyckligt och bör omprövas. Ytalternativet innebär, även med de föreslagna överdäckningarna att E 18 fortsätter att ha en barriäreffekt mellan bostadsområden och Järvafältet, med tung trafik och för miljön negativa effekter.

Tunnelalternativet är för vissa ekonomiskt dyrare, men skonar miljön och lämnar öppningar för byggnation av bostäder och arbetsplatser och för att knyta samman bostäderna i södra Järva med Järvafältet. Överdäckningarna ger föga utrymme för byggnation och det torde bli både dyrt och svårt eller omöjligt att få en acceptabel boende- eller arbetsplatsmiljö på dessa överdäckningar med tanke på den tunga trafiken och att E 18 är en primärled för transporter med farligt gods.

Motionärens förslag att bygga nya bostäder och arbetslokaler i anslutning till nuvarande E 18 förutsätter att E 18 vid Järvafältet läggs i tunnel.

Reservation anfördes av Per Bolund (mp) enligt följande.

Nämnden beslutar att

1. Avslå kontorets tjänsteutlåtande.
2. För sin del bifalla motionen och förorda att kommunfullmäktige också bifaller den.
3. Justera ärendet omedelbart.
4. Som svar på remissen anförda följande:

Det nuvarande förslaget med E 18 i ytläge möjliggör bara mycket liten ombyggnad ny bebyggelse. Om E 18 istället förläggs i tunnel ges möjlighet att bygga en stor mängd nya bostäder och arbetsplatser i mycket attraktiva lägen. En tunnellägning av E 18 ger dessutom kraftigt förbättrad boendemiljö för övriga boende i området och förbättrar tillgängligheten till Järvafältet. Nämnden förordar därför att E 18 förläggs i tunnel

Särskilt uttalande gjordes av Anders Broberg m.fl. (kd) enligt följande.

En av de främsta fördelarna med att förlägga E18 i tunnel sträckan Hjulsta Rinkeby, hade varit att det gjort det möjligt att komplettera området med attraktiva bostäder och arbetsplatser och på så sätt knyta samman Kista och Järvafältets stadsdelar. I det fortsatta arbetet bör man därför sträva efter att däcka över ytterligare sträckor av E18 och bebygga den med bostäder och arbetsplatser.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Dick Urban Vestbro (v), Cecilia Obermüller (mp) och Lennart Tonell (sp), till förmån för deras gemensamma förslag till beslut enligt följande.

Nämnden beslutar att

1. Bifalla motionen
2. Samt därutöver anför följande

Att som stadsbyggnadsnämnden utreda planer för bebyggelse på överdäckningar ju intressant. Enligt Vägverket blir dock överdäckningarna om de ska bebyggas oerhört kostsamma. Om staden ska bekosta en sådan variant kunde man lika gärna direkt ha kostat på ett tunnelalternativ som vore miljö- hälso- och planeringsmässigt mycket bättre.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Rebwar Hassan (mp) enligt följande.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att

1. Bifalla motionen
2. Därutöver anför följande

Planeringen av utbyggnad av E18 i ytläge körs nu oerhört snabbt. Bullerproblematiken kommer att bli uppenbar. Man räknar med 55 och 60 dBA samtidigt som stadens miljöprogram anger 40 dBA.

Motionens förslag skulle vara så mycket bättre för de boende i Tensta och Spånga. Det viktiga måste vara att det blir så bra som möjligt för vårt område och de som bor där – inte bara att följa en tidsplan som helt andra beslutsfattare satt.

Motionens förslag skulle kunna innebära bostäder, arbetsplatser och en definitivt mycket bättre miljö för vårt område.

Reservation anfördes av Sirkka-Liisa Hedström m.fl. (v) enligt följande.

Vi reserverar oss mot beslutet då vi yrkat bifall till motionen.

Rinkeby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Zeliha Dagli (v) med stöd av ersättaren Lennart Johansson (mp) enligt följande.

Uttalande

Miljöpartiet ställer sig bakom motionen men därutöver göra följande uttalande. Järvafältet omgärdas av trafikleder från3 håll (E18, Kymlingelänken och Akallavägen), därför är det av stor vikt att den planerade utbyggnaden av E18 mellan Rinkeby och Tensta/Hjulsta placeras i tunnel.

En motion från Jan Forsberg om naturskydd av Igelbäcken och dess falgång antogs av ett enhälligt kommunfullmäktige 1994. Det är den motion som bollats mellan förvaltningarna och länsstyrelsen, och är år 2000 ej utförd.

Förslag

1. Att E18 läggs i tunnel mellan Rinkeby och Tensta/Hjulsta
2. Att låta motionen från Jan Forsberg bli verklighet, och gör Igelbäcken och dess tillrinningsområde till naturreservat.
3. Att den tidigare föreslagna utbyggnaden av tunnelbanan mellan Hjlsta och Barkaby fullföljs.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2000:61

2000:61

Motion av Rebwar Hassan m.fl. (mp) om utredning av möjligheterna att bygga nya bostäder och arbetslokaler om E 18 vid Järvafältet läggs i tunnel

Inför det demokratiska beslut som ska tas beträffande alternativen ytläge eller tunnel vad gäller E 18 vid Järvafältet bör den starka lokala opinion som kräver en tunnel få detta alternativ ordentligt utrett.

De kilometerlånga bullerskydd och breda vägarna som förslaget till utbyggnad i ytläge leder till skulle lika effektivt som en gång Berlinmuren skilja vad som borde höra samman. Vägar brukar byggas för att förkorta avstånd mellan människor och inte, som i detta fall, hindra. Tunnelförespråkarna anser att en tunnel ger goda möjligheter att binda ihop södra och norra Järva i stället för att permanent dela vad som historiskt hört ihop. Ett naturreservat på Järva är ett sätt att binda ihop området socialt.

Samtidigt råder en stor brist på bostäder och lokaler för små företag. Vilket får som konsekvens att möjliga arbeten aldrig realiseras och integration försvåras.

Men vill man dels bygga bostäder och lokaler samt bredda E 18 och på sikt förbättra miljön på flera sätt bör vissa möjligheter utredas. Rimligen skulle tunnelalternativet kunna ge 120 - 130 000 kvadratmeter nya bostäder och lokaler för butiker, hantverk, kontor, hantverk m.m.

Särskilt intressant vore att klarlägga möjligheterna för ungdomar i Tensta/Rinkeby, studenter vid IT-universitetet och anställda i Kista att finna bostäder.

Tunnelalternativet beräknas ge en merkostnad på 1 100 miljoner, men ingen beräkning förefaller finnas på de mervärden som kan skapas genom att marken på och runt övertäckningen används och bebyggs.

Vi föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar

att utreda vilken potential för utbyggnad av bostäder och arbetslokaler
som finns i nuvarande E 18 inklusive vilka inkomster för staden en
sådan lösning skulle kunna ge.

Stockholm den 27 november 2000

Rebwar Hassan

Christer Öhgren

Cecilia Obermüller